

Autori:

Drept civil:

Laura Andrei – judecător, Curtea de Apel București; doctor în drept; formator, Institutul Național al Magistraturii

Mircea Dub – avocat; coordonator de seminar, Facultatea de Drept, Universitatea din București, doctorand în drept

Bogdan Dumitrache

Andrei Iancu – avocat

Cristian Paziuc – avocat; asistent universitar doctor, Facultatea de Drept, Universitatea din București

Radu Rizoiu – avocat; formator, Institutul Național al Magistraturii; conferențiar universitar doctor, Facultatea de Drept, Universitatea din București

Stela Stoicescu – judecător, Judecătoria Sectorului 2 București; formator, Institutul Național al Magistraturii; colaborator extern, Facultatea de Drept, Universitatea din București; doctor în drept

Bogdan Vișinoiu – notar public; asistent universitar doctor, Facultatea de Drept, Universitatea din București

Drept procesual civil:

Laura Andrei – judecător, Curtea de Apel București; doctor în drept; formator, Institutul Național al Magistraturii

Vasile Bozeșan – judecător, vicepreședinte al Tribunalului Ilfov; membru în Consiliul Științific al INM; doctorand în drept procesual civil

Andreea Alina Danciu – judecător, Judecătoria Drobeta-Turnu Severin

Bogdan Dumitrache

Gabriela Cristina Frențiu – judecător, Tribunalul Bistrița-Năsăud; doctor în drept

Stela Stoicescu – judecător, Judecătoria Sectorului 2 București; formator, Institutul Național al Magistraturii; colaborator extern, Facultatea de Drept, Universitatea din București; doctor în drept

Teste grilă

Ediția a VI-a

Vol. I

Drept civil • Drept procesual civil

Cuprins

TITLUL I. DREPT CIVIL	1
Capitolul I. Partea generală.....	3
Capitolul II. Despre persoane.....	17
Capitolul III. Drepturile reale principale.....	20
Capitolul IV. Teoria generală a obligațiilor.....	40
Capitolul V. Contractele speciale	60
Capitolul VI. Succesiunile (moștenirea)	83
Capitolul VII. Despre familie	95
Răspunsuri și explicații.....	103
TITLUL II. DREPT PROCESUAL CIVIL	207
Capitolul I. Principiile fundamentale ale procesului civil	209
Capitolul II. Acțiunea civilă.....	212
Capitolul III. Participanții la procesul civil	215
Capitolul IV. Competența instanțelor judecătorești	221
Capitolul V. Actele de procedură și termenele procedurale. Dispoziții generale de procedură	226
Capitolul VI. Judecata în primă instanță	234
Secțiunea 1. Sesizarea instanței de judecată	234
Secțiunea a 2-a. Judecata	240
Capitolul VII. Căile de atac	271
Capitolul VIII. Executarea silită	278
Capitolul IX. Procedurile speciale.....	283
Capitolul X. Grile recapitulative	295
Testul nr. 1	295
Testul nr. 2	300
Testul nr. 3	305
Testul nr. 4	310
Răspunsuri și explicații.....	315

18. Este falsă următoarea afirmație privitoare la actul juridic civil:

- a) nevalabilitatea cauzei nu atrage întotdeauna sancțiunea nulității absolute;
- b) imposibilitatea inițială a obiectului unei obligații esențiale prevăzute prin act atrage nevalabilitatea acestuia;
- c) ca și leziunea, dolul poate interveni doar în actele bilaterale sau plurilaterale.

19. Instituția impreviziunii:

- a) se diferențiază de leziune, între altele, prin aceea că disproporția dintre prestațiile părților se manifestă ulterior încheierii contractului, iar nu la momentul încheierii acestuia;
- b) este o excepție de la principiul forței obligatorii a actului juridic;
- c) are ca efect anulabilitatea actului în cazul în care, ulterior încheierii acestuia, executarea actului devine excesiv de oneroasă pentru una dintre părți.

20. Spre deosebire de nulitatea absolută, nulitatea relativă:

- a) poate fi invocată întotdeauna numai de părțile actului juridic civil;
- b) poate fi invocată întotdeauna numai înăuntrul termenului de prescripție extinctivă, fie pe cale de acțiune, fie, în scop defensiv, de către pârâtul căruia reclamantul îi pretinde executarea actului;
- c) este sancțiunea prezumată în cazul în care natura nulității nu este determinată expres de lege sau nu rezultă neîndoiește din aceasta.

21. Nulitatea:

- a) absolută poate fi înlăturată prin refacerea actului, operațiunea producându-și efectele de la data actului nul;
- b) relativă poate să fie invocată oricând pe cale de excepție în ipoteza viciilor de consimțământ, cu excepția cazului în care viciul de consimțământ invocat este leziunea;
- c) este, ca regulă, relativă și parțială.

22. Este corectă următoarea calificare:

- a) împrumutul cu dobândă este un contract sinalagmatic și cu titlu oneros;
- b) locațiunea este un contract sinalagmatic și constitutiv de drepturi de creanță;
- c) legatul este un act juridic bilateral și cu titlu gratuit.

23. Actul juridic civil:

- a) ca regulă, nu poate fi confirmat dacă motivul nevalabilității sale este lipsa formei *ad validitatem* cerute de lege;
- b) este unilateral, dacă doar una dintre părțile sale își asumă obligații;
- c) nu poate fi izvor de obligații dacă are caracter unilateral, întrucât, în această ipoteză, nu ar exista un creditor al obligației.

24. Dacă X și Y au încheiat un contract de tranzacție prin care, în schimbul plății de către X a sumei de 100.000 de lei, realizată la data încheierii tranzacției, Y a recunoscut dreptul de proprietate al lui X asupra unui imobil, fiind stins procesul născut prin acțiunea în revendicare formulată de către Y împotriva lui X, atunci:

- a) Y va putea să obțină anularea contractului pentru leziune, dacă se afla într-o stare de nevoie la data tranzacției, iar valoarea de piață a imobilului era de 400.000 de lei;

- b) Y va putea, în temeiul impreviziunii, să obțină o majorare a sumei pe care trebuie să o plătească X, dacă valoarea de piață a imobilului se dublează ulterior încheierii tranzacției, iar această creștere era imprevizibilă la data contractării;
- c) Y nu va putea obține anularea pentru eroare în ipoteza în care, ulterior încheierii tranzacției, află că, față de normele juridice incidente în procesul cu X, subestimase probabilitatea de a câștiga procesul.

25. Una dintre condițiile pentru ca dobânditorul unui drept să aibă calitatea de având-cauză este:

- a) să fie vorba doar de drepturi, dar nu și de obligații strâns legate de dreptul subiectiv dobândit;
- b) să fie vorba de acte juridice anterioare dobândirii dreptului subiectiv, încheiate de către transmitătorul dreptului cu alte persoane și referitoare la același drept;
- c) actul juridic față de care urmează a se stabili calitatea de având-cauză a succesoriului cu titlu particular să îndeplinească cerințele privitoare la forma pentru opozabilitate față de terți.

26. În cazul în care A îi propune lui B un contract foarte avantajos, prevăzând că, dacă nu este refuzată în termen de 10 zile, oferta se va considera acceptată:

- a) lipsa acceptării echivalează cu neîncheierea contractului;
- b) tăcerea destinatarului va antrena considerarea contractului ca fiind încheiat;
- c) contractul va fi considerat încheiat dacă, după expirarea termenului de 10 zile, B va exprima acordul expres în legătură cu oferta făcută.

27. Operează nulitatea absolută:

- a) a clauzei prin care se stabilește un termen de decădere ce face excesiv de dificilă săvârșirea actului de către partea interesată;
- b) pentru cauză ilicită, a actului prin care debitorul B înstrăinează singurul bun imobil pe care îl are în fraudă creditorului A, cu scopul de a-și induce o stare de insolvabilitate;
- c) pentru fraudă la lege, a darurilor manuale repetate făcute de către o persoană alteia, prin acord însoțit de tradițiunea unor sume de bani mai mici de 25.000 de lei, dacă intenția reală a părților a fost de a realiza o donație unică pentru o sumă de bani mai mare de 25.000 de lei.

28. Actele juridice bilaterale cu titlu oneros:

- a) sunt contracte sinalagmatice;
- b) pot fi contracte unilaterale, precum este împrumutul de folosință;
- c) includ împrumutul de consumație cu dobândă.

29. Prin acordul lor, părțile unui act juridic pot:

- a) să înlăture anumite cerințe de validitate a actului juridic, de pildă, prin asumarea expresă a eventualelor vicii de consimțământ care ar putea exista la data încheierii actului;
- b) să modifice valabil un contract de vânzare a unui autoturism, încheiat în formă autentică notarială, chiar dacă actul modificator îmbracă forma înscrisului sub semnătură privată;
- c) să confere caracter oneros și comutativ unui contract de comodat.

Capitolul VI

Sucesiunile (moștenirea)

- 387. La moștenirea defunctului X vin soțul supraviețuitor, mama defunctului, un frate uterin și cei doi fii ai fratelui bun precedat C, respectiv A – nedemn de a-l moșteni pe tatăl său și B – exheredat de C chiar înainte de deces, sens în care:**
- a) cei doi nepoți de frate bun nu moștenesc, câtă vreme niciunul dintre ei nu îndeplinește toate condițiile pentru a moșteni;
 - b) A, B și fratele uterin vor primi cote egale;
 - c) fratele uterin va primi o cotă mai mică decât fiecare dintre cei doi nepoți de frate.
- 388. M (mama) și T (tatăl) au doi copii, respectiv A și B. În urma pronunțării hotărârii de divorț, domiciliul lui A este stabilit la mamă, iar domiciliul lui B la tată. După ce s-a recăsătorit, soțul mamei a parcurs cu succes procedura de adopție a lui A, iar din căsătoria cu M au rezultat gemenii C și D. Câțiva ani mai târziu, se recăsătorește și T, care, împreună cu noua soție, face un al treilea copil. Ulterior A moare într-un accident aviatic. La moștenirea lui A vin:**
- a) gemenii, în calitate de frați buni;
 - b) fiul cel mic al lui T, în calitate de frate consangvin;
 - c) B, în calitate de frate bun.
- 389. La moștenirea lui X vin cei doi frați ai mamei (unul bun și unul uterin), un frate consangvin al tatălui și un nepot de frate bun precedat al tatălui lui X, motiv pentru care:**
- a) având în vedere predecesul autorului său, nepotul de frate bun precedat al tatălui va veni la moștenire prin reprezentare;
 - b) având în vedere legătura de rudenie diferită, se va proceda la împărțirea pe linii;
 - c) frații părinților vor primi câte $1/3$.
- 390. X a decedat la vârsta de 50 ani, fiind căsătorit cu S, căsătorie din care nu au rezultat copii. Ulterior, X s-a căsătorit cu M, aceasta din urmă neștiind că X era căsătorit cu S, căsătorie din care a rezultat un copil, care s-a născut la o săptămână după decesul lui X, în acest context:**
- a) copilul va primi $3/4$;
 - b) S va primi $1/4$;
 - c) soțiile supraviețuitoare vor primi împreună $1/4$.

Capitolul VII

Despre familie

450. Identificați afirmația/țiile eronată/e:

- a) în cazul ruperii logodnei, sunt supuse restituirii darurile pe care logodnicii le-au primit în considerarea logodnei, în temeiul răspunderii civile delictuale;
- b) dispozițiile privind logodna din Codul civil pot fi aplicabile, în unele situații, inclusiv logodnei încheiate anterior datei de 01.10.2011;
- c) darurile primite în considerarea logodnei se restituie, ca regulă, în natură.

451. Identificați afirmația/țiile corectă/e:

- a) depunerea declarației soților privind comunicarea reciprocă a stării de sănătate exclude din punct de vedere logic posibilitatea existenței unui dol la încheierea căsătoriei prin ascunderea de către unul dintre soți a imposibilității de a procrea;
- b) tutela este un impediment absolut și dirimant la încheierea căsătoriei;
- c) acțiunea în anularea căsătoriei pentru violență nu poate fi introdusă și de moștenitorii soțului decedat.

452. În materia divorțului:

- a) în caz de divorț prin acord, instanța poate dispune obligarea pârâtului la plata către reclamant a prestației compensatorii, în cazul în care din probe rezultă că divorțul ar crea un dezechilibru semnificativ în condițiile de viață ale reclamantului;
- b) instanța se pronunță din oficiu cu privire la contribuția părinților la creșterea și educarea minorului, chiar dacă acesta este emancipat;
- c) dispozițiile din hotărârea judecătorească privitoare la raporturile dintre părinți și copii beneficiază de autoritate de lucru judecat provizorie.

453. Instanța de tutelă:

- a) investită cu o cerere de divorț va respinge cererea unui soț de păstrare a numelui din timpul căsătoriei, dacă din probe rezultă că nu există motive temeinice pentru păstrarea numelui, chiar dacă celălalt soț este de acord cu solicitarea;
- b) nu face mențiune despre culpă în cazul divorțului din cauza stării de sănătate a reclamantului;
- c) investită cu o cerere de divorț se va pronunța din oficiu cu privire la încetarea regimului matrimonial.

454. Identificați afirmația/țiile eronată/e:

- a) actele încheiate de un soț după introducerea cererii de divorț, în fraudă celuiilalt soț, prin care se nasc obligații în sarcina comunității, sunt lovite de nulitate absolută;

c) – pentru că, fiind un bun mobil, energia poate fi înstrăinată, ca regulă, fără cerința respectării vreunei forme *ad validitatem*.

Răspuns greșit: b) – prin prisma variantei a).

15. a

Răspuns corect: a) – întrucât, în cazul obligației născute din joc și pariu, nu există *ab initio*, de regulă, drept material la acțiune [art. 2.264 alin. (1) C.civ.], iar în cazul obligației în privința căreia a operat prescripția extinctivă, dreptul material la acțiune este stins [art. 2.500 alin. (1) C.civ.].

Răspunsuri greșite: b) – pentru că obligația cu pluralitate de debitori este prezumată divizibilă (art. 1.424 C.civ.);

c) – pentru că drepturile accesorii sunt supuse și prescripției proprii, deci pot fi prescrise chiar dacă, din orice motive, prescripția nu a operat încă în privința dreptului principal; aplicația caracterului accesoriu în acest caz este limitată la stingerea dreptului material la acțiune privind accesoriile ca urmare a producerii efectului prescripției în privința principalului [art. 2.503 alin. (1) C.civ.], nefiind prevăzută, dimpotrivă, conservarea automată a acțiunii privind accesoriile ca urmare a faptului că nu s-a prescis încă principalul.

16. b

Răspuns corect: b) – deoarece condiția suspensivă imposibilă este socotită nescrisă, cu consecința că, de regulă, obligația va fi considerată ca fiind simplă [art. 1.402 raportat la art. 1.397 alin. (1) C.civ.].

Răspunsuri greșite: a) – pentru că, înainte de realizarea condiției suspensive, obligația nu este încă eficace, astfel încât debitorul nu poate fi constrâns la plată [art. 1.399-1.400 și art. 1.407 alin. (3) teza I C.civ.];

c) – pentru că debitorul poate renunța unilateral la beneficiul termenului doar dacă acesta a fost stipulat în folosul său exclusiv [art. 1.413 alin. (2) C.civ.].

17. c

Răspuns corect: c) – pentru că împrumutul de folosință (comodatul) este esențialmente cu titlu gratuit și dezinteresat (art. 2.146 C.civ.).

Răspunsuri greșite: a) – pentru că bunul primit ca neconsumptibil de către părți face obiect derivat al unui împrumut de folosință, iar nu de consumație, precum și pentru că împrumutul de consumație este doar prin natura sa – deci de regulă – cu titlu gratuit [art. 544 alin. (3) raportat la art. 1.172, 2.158 și 2.159 C.civ.];

b) – prin prisma variantei c).

18. b, c

Răspunsuri corecte: b) – afirmația este falsă, art. 1.227 raportat la art. 1.325 C.civ. prevăzând expres că imposibilitatea inițială a obiectului obligației nu atrage nevalabilitatea actului;

c) – afirmația este falsă, pentru că domeniul viciului de consimțământ al dolului cuprinde și actele unilaterale [art. 1.214 raportat la art. 1.325 C.civ.].

Răspuns greșit: a) – afirmația este adevărată, întrucât lipsa cauzei atrage anulabilitatea, iar nu nulitatea absolută [art. 1.238 alin. (1) C.civ.].

19. a, b

Răspunsuri corecte: a) – deoarece leziunea constituie un viciu de consimțământ și presupune, în consecință, disproporția dintre prestații la data încheierii contractului, în timp ce impreviziunea interesează problema efectelor contractului (iar nu a validității), dezechilibrul dintre părți fiind cauzat de o schimbare a împrejurărilor după momentul încheierii contractului [art. 1.221 alin. (1) și art. 1.271 alin. (3) lit. a) C.civ.];

b) – deoarece, dacă sunt întrunite condițiile impreviziunii, legea permite o deviere de la forța obligatorie a contractului, fie prin adaptarea efectelor, fie chiar prin încetarea contractului în absența vreunei alte cauze de încetare stabilite de părți sau prevăzute de lege [art. 1.271 alin. (2) C.civ.].

Răspuns greșit: c) – pentru că impreviziunea nu afectează valabilitatea actului, ci numai efectele acestuia.

20. c

Răspuns corect: c) – prezumția legală a caracterului relativ al nulității este prevăzută de art. 1.252 C.civ.

Răspunsuri greșite: a) – pentru că nulitatea relativă poate fi invocată de către persoana al cărei interes este ocrotit de norma încălcată, această persoană putând fi și un terț față de act [art. 1.248 alin. (2) C.civ.], e.g. beneficiarul unei clauze de inalienabilitate, terț față de contractul prin care se încalcă interdicția de înstrăinare [art. 629 alin. (2) C.civ.];

b) – pentru că partea căreia i se pretinde executarea poate opune oricând, în scop defensiv, anulabilitatea actului [art. 1.249 alin. (2) teza a II-a C.civ.].

21. b, c

Răspunsuri corecte: b) – pentru că, prin derogare de la regula că persoana căreia i se pretinde executarea actului poate opune oricând nulitatea relativă, în cazul leziunii anulabilitatea poate fi invocată, inclusiv pe cale de excepție, doar în termenul special de prescripție de 1 an de la încheierea contractului [art. 1.249 alin. (2) teza a II-a și art. 1.223 alin. (2) C.civ.];

c) – din art. 1.252 și 1.255 alin. (1) C.civ. rezultă că nulitatea este, ca regulă, relativă și parțială.

Răspuns greșit: a) – pentru că, în cazul refacerii, actul refăcut este, propriu-zis, un nou act juridic, care își produce efectele pentru viitor, iar nu de la data actului inițial (art. 1.259 C.civ.).

22. b

Răspuns corect: b) – întrucât locațiunea dă naștere unor obligații (și, în consecință, unor creanțe corelative) reciproce și interdependente în sarcina părților, locatorul obligându-se să asigure folosința bunului în schimbul chiriei datorate de către locatar (art. 1.777 raportat la art. 1.171 C.civ.).

Răspunsuri greșite: a) – pentru că împrumutul cu dobândă este un contract real și unilateral, împrumutatul neavând vreo obligație de predare a bunurilor împrumutate (remiterea bunurilor este o condiție pentru încheierea valabilă a contractului), iar împrumutatului incumbându-i atât obligația de restituire a capitalului, cât și obligația de plată a dobânzilor [art. 2.158 alin. (1) și art. 2.168 C.civ.];

c) – pentru că legatul, fiind o dispoziție testamentară, este un act juridic unilateral (art. 1.054 și urm. raportate la art. 1.034 și 1.035 teza I C.civ.).

23. a

Răspuns corect: a) – pentru că lipsa formei *ad validitatem* atrage nulitatea absolută a actului, iar actul nul absolut, ca regulă, nu este susceptibil de confirmare [art. 1.242 alin. (1) și art. 1.247 alin. (4) C.civ.].

Răspunsuri greșite: b) – pentru că actul unilateral are o singură parte (autor) [art. 1.324 C.civ.];

c) – întrucât, în anumite ipoteze, Codul civil atribuie expres actului unilateral efect generator de raporturi obligaționale [e.g. ipoteza promisiunii publice de recompensă, conform art. 1.328 C.civ.].

24. c

Răspuns corect: c) – pentru că părțile și-au asumat riscul de a se înșela cu privire la rezultatul probabil al procesului, ele contractând tocmai pentru a elimina acest risc, astfel încât nu poate fi invocată eroarea de drept referitoare la chestiunea litigioasă tranșată prin tranzacție [art. 2.273 alin. (2) C.civ.].

Răspunsuri greșite: a) – pentru că leziunea nu poate fi invocată în cazul tranzacției [art. 1.224 și art. 2.273 alin. (2) C.civ.], părțile contractând pentru a înlătura riscurile decurgând din incertitudinea rezultatului posibil al procesului stins sau preîntâmpinat și asumându-și, în consecință, eventuala disproporție dintre valoarea sacrificiilor patrimoniale stipulate în acest scop (e.g., Y ar

384. a, b

Variantele corecte sunt a) și b), întrucât părțile sunt libere să stabilească un alt moment de la care să curgă penalitățile, fiind până la urmă decizia creditorului de când se simte el prejudiciat prin întârziere, iar o clauză penală poate fi redusă, chiar dacă este valabilă – este necesar să nu confundăm valabilitatea clauzei penale cu reducerea ei.

În schimb, actualizarea cu indicele de inflație garantează că un creditor primește o sumă care îi permite să achiziționeze același coș de produse cu acea sumă, ca atunci când a împrumutat-o. Penalitățile de întârziere acoperă lipsa folosinței acelei sume, dincolo de scadența depășită de debitor.

385. a, b

Variantele corecte sunt a) și b), întrucât minorul căsătorit dobândește capacitate deplină de exercițiu, iar fiecare dintre soți poate încheia acte juridice cu privire la bunurile comune (mobile, precum banii) pe baza mandatului tacit prezumat între soți.

Încheierea repetată, cu titlu profesional, a împrumuturilor, este interzisă, indiferent de mijloacele utilizate și de modul de executare, fiind rezervată această activitate băncilor și IFN-urilor.

386. c

În speță este vorba despre un împrumut de folosință, încălcarea obligației de restituire fiind obiectul unei clauze penale, prin care este preevaluat prejudiciul cauzat comodantului.

387. c

În temeiul dispozițiilor art. 972 alin. (1) lit. b) C.civ., soțul supraviețuitor va prelua 1/3 din moștenire. Din diferența de 2/3 mama, în temeiul dispozițiilor art. 978 C.civ., va prelua cota de ¼, iar noul rest de ½ va fi împărțit pe linii, în temeiul dispozițiilor art. 981 alin. (3) C.civ., operând reprezentarea în cazul celor doi nepoți de frate, A, respectiv B, câtă vreme problema nedemnității și a exheredării vizează moștenirea lui C, și nicidecum a lui X. În urma împărțirii pe linii și tulpini (ca efect al reprezentării lui C), cei trei colaterali privilegiați vor primi: D – 1/8, iar A și B câte 3/16 fiecare, ei împărțind cota de 3/8 ce i-ar fi revenit lui C dacă ar fi fost în viață, ca urmare a privilegiului dublei legături.

388. a

Soluția reiese din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 470 alin. (3), respectiv art. 964 C.civ., fiind astfel invalidate celelalte două variante, având în vedere că, în ipoteza în care adoptator este soțul părintelui firesc sau adoptiv, legăturile de rudenie ale adoptatului încetează numai în raport cu părintele firesc și rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul; astfel, frații uterini devin buni ca urmare a legăturii civile apărute între A și tatăl adoptiv.

389. c

Soluția reiese din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 964 cu art. 966 C.civ., fiind astfel invalidate celelalte două variante. Important de observat este că reprezentarea nu va opera în clasa a IV-a, nepotul fratelui bun precedat fiind înlăturat de la moștenire în temeiul dispozițiilor art. 964 alin. (3) C.civ. De asemenea, împărțirea pe linii nu este aplicabilă în ipoteza prezentată în enunț, chiar dacă referirea se face la un frate bun, un frate uterin și un frate consangvin, deoarece împărțirea pe linii este aplicabilă numai atunci când este vorba de colaterali privilegiați – clasa a II-a de moștenitori [art. 981 alin. (3) și (4) C.civ.], iar nu și de colaterali ordinari – clasa a IV-a de moștenitori, așa cum este cazul menționat în enunț.

390. a, c

Soluția reiese din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 972 alin. (1) lit. a) C.civ. (de unde reiese că ¼ va primi copilul), respectiv ale art. 304 C.civ., potrivit cărora soțul de bună-credință păstrează situația unui soț dintr-o căsătorie. Dispozițiile art. 972 C.civ. fac referire la cota soțului supraviețuitor, cu titlu de categorie de moștenitori, indiferent de numărul de persoane care fac parte din această categorie (avându-se în vedere ipoteza în care există mai mulți soți supraviețuitori de bună-credință, care, indiferent de număr, vor primi cota soțului supraviețuitor potrivit

Răspuns greșit: c) – dispozițiile art. 268 alin. (2) C.civ. instituie principiul restituirii în natură a darurilor.

451. c

Răspuns corect: c) – violența ca viciu de consimțământ atrage nulitatea relativă, fiind incidente dispozițiile art. 302 C.civ.

Răspunsuri greșite: a) – îndeplinirea condiției de fond privind depunerea declarației referitoare la comunicarea reciprocă a stării de sănătate nu exclude posibilitatea unui dol prin ascunderea de către unul dintre soți a problemelor medicale. Dolul poate exista, de pildă, în cazul în care un soț declară în fals că i-a comunicat celuilalt soț starea de sănătate;

b) – tutela este un impediment dirimant (a cărui nerespectare atrage nulitatea, conform art. 300 C.civ.), dar relativ, întrucât interdicția vizează doar persoana minoră aflată sub tutelă și tutorele acesteia.

452. c

Răspuns corect: c) – a se vedea art. 403 C.civ. (*rebus sic stantibus*).

Răspunsuri greșite: a) – conform art. 390 C.civ., prestația compensatorie este incidentă doar în cazul divorțului pronunțat din culpa exclusivă a soțului pârât. Or, în cazul divorțului prin acord, instanța nu face mențiune despre culpă, raportat la art. 931 alin. (1) C.proc.civ.;

b) – minorul emancipat dobândește capacitate deplină de exercițiu, conform art. 40 C.civ., motiv pentru care nu mai subzistă fundamentul exercițiului autorității părintești. Soluția rezultă și din dispozițiile art. 919 alin. (1) lit. a) C.proc.civ., care fac referire la „copil” – termen a cărui definiție este oferită de art. 263 alin. (5) C.civ. – „prin copil se înțelege persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, potrivit legii”.

453. b

Răspuns corect: b) – a se vedea art. 381 C.civ.

Răspunsuri greșite: a) – potrivit art. 383 alin. (1) C.civ., dacă soții sunt de acord să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei, instanța are obligația de a lua act de această înțelegere, fără a mai verifica motivele temeinice;

c) – conform art. 919 alin. (1) lit.f) C.proc.civ., instanța se pronunță la cerere cu privire la încetarea regimului matrimonial.

454. a, b

Răspunsuri corecte: a) – potrivit art. 386 alin. (1) C.civ., nulitatea ce intervine în cazul acestor acte este relativă, iar nu absolută;

b) – conform art. 391 alin. (1) C.civ., prestația compensatorie poate fi solicitată doar odată cu desfacerea căsătoriei.

Răspuns greșit: c) – raportat la art. 400 C.civ., pentru a lua act de înțelegerea soților, instanța are obligația de a verifica, în prealabil, dacă aceasta respectă principiul interesului superior al minorului. În cazul în care va reține că acest principiu nu este respectat, instanța va respinge cererea de a se lua act de înțelegerea soților, urmând a pronunța o soluție în interesul superior al minorului.

455. a, b

Răspunsuri corecte: a) – dispozițiile art. 264 alin. (1) C.civ. impun obligația ascultării minorilor în vârstă de minimum 10 ani și în procedurile administrative care îi privesc, iar nu doar în cele judiciare;

b) – chiar dacă există acordul soților, notarul public are obligația de a respinge cererea de divorț dacă rezultă că înțelegerea soților privind exercițiul autorității părintești nu respectă principiul interesului superior al minorului, raportat la art. 375 alin. (2) teza finală C.civ.

Răspuns greșit: c) – conform art. 376 alin. (2) C.civ., cererea de divorț se poate depune la notarul public și prin mandatar cu procură autentică.

Capitolul III

Participanții la procesul civil

29. Este incompatibil absolut:

- a) judecătorul învestit cu judecarea unei contestații la executare declanșate în baza hotărârii judecătorești pronunțate de acesta, ce constituie titlu executoriu;
- b) judecătorul învestit cu rejudecarea unui dosar de partaj sub aspectul stabilirii masei bunurilor comune, a cotelor de proprietate, care a pronunțat o încheiere de admitere în principiu în acel dosar, fără însă a pronunța hotărârea finală;
- c) judecătorul învestit cu soluționarea unui apel împotriva unei hotărâri pronunțate de soțul său.

30. Recuzarea verbală a judecătorului pe considerentul că problema de drept a fost analizată în cartea sa publicată recent la Editura Hamangiu, după respingerea recuzării sale pe motiv că problema de drept din dosar a fost dezbătută de acesta în revista Dreptul din luna octombrie 2018, determină:

- a) amânarea judecării cauzei și înaintarea cererii unui alt complet spre soluționare;
- b) respingerea de către judecător a cererii de recuzare formulate împotriva sa;
- c) admiterea de către judecător a cererii de recuzare, pe motiv că și-a spus părerea asupra problemei de drept.

31. Poate fi recuzat expertul desemnat în cauză:

- a) a cărui soție este nepoata de soră vitregă a judecătorului;
- b) care este desemnat în apel să completeze lucrarea de expertiză, conform obiecțiilor formulate de reclamant și respinse de prima instanță;
- c) care este desemnat să efectueze o lucrare într-o acțiune de grănițuire a proprietăților vecine ce implică măsurarea terenului proprietate a fratelui său.

32. Recuzarea verbală la data de 15 iunie 2018 a expertului desemnat în cauză la termenul din 25 martie 2018 pe considerentul relației de 10 ani de afinitate cu avocatul reclamantului determină:

- a) anularea cererii pentru lipsa formei scrise;
- b) respingerea cererii ca tardiv formulată;
- c) admiterea cererii de recuzare.

33. Formularea unei declarații de abținere de către judecător după depunerea la dosar a unei cereri de recuzare a sa are ca efect:

- a) soluționarea declarației de abținere anterior cererii de recuzare;
- b) imposibilitatea încuviințării probelor;
- c) judecarea abținerii și recuzării în camera de consiliu, cu ascultarea părților.

Capitolul VI

Judecata în primă instanță

Secțiunea 1. Sesizarea instanței de judecată

129. Sesizarea instanței se poate face:

- a) doar de către categoriile de persoane expres prevăzute de lege;
- b) și de pârâțul chemat în judecată de reclamant;
- c) de procuror, pentru apărarea intereselor unui minor în vârstă de 17 ani.

130. Îndeplinirea procedurii prealabile:

- a) este obligatorie, în afară de cazurile în care legea prevede altfel;
- b) trebuie dovedită de reclamant la momentul sesizării instanței;
- c) trebuie dovedită de pârâțul care cere dezbaterea succesorală pe calea unei cereri reconvenționale.

131. Neîndeplinirea procedurii prealabile:

- a) se invocă și de către instanță, din oficiu, afară de cazurile expres prevăzute de lege;
- b) împiedică reclamantul să sesizeze instanța pentru anularea unui certificat de moștenitor emis în procedura succesorală notarială;
- c) nu este sancționată cu respingerea cererii ca prematur formulată.

132. Cererea de chemare în judecată va cuprinde, în mod obligatoriu:

- a) indicarea codului numeric personal al pârâtului;
- b) indicarea sediului profesional al avocatului care a semnat cererea în numele reclamatului;
- c) atașat, interogatoriul solicitat de reclamant pentru a fi luat pârâtului major.

133. Cererea de chemare în judecată este semnată, în mod valabil:

- a) de mandatarul neavocat fără studii juridice, împuternicit să-l reprezinte pe reclamantul persoană fizică;
- b) de avocatul reclamatului doar dacă atașează cererii împuternicirea avocațială;
- c) de reclamantul fără discernământ, dar care nu este pus sub interdicție judecătorească.

134. Lipsa semnării cererii de chemare în judecată:

- a) se poate acoperi în tot cursul procesului;
- b) poate conduce la anularea cererii în procedura regularizării;
- c) poate fi invocată și de procuror.

executării silite, fără a aduce atingere titlului executoriu. Art. 41 C.proc.civ. declară incompatibil numai pe judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie, pe cel investit cu judecarea unui apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire împotriva unei hotărâri prin care el însuși a soluționat cauza, pe cel investit cu rejudecarea cauzei pe care a soluționat-o printr-o hotărâre desființată în întregime în calea de atac;

c) – ipoteza de incompatibilitate este prevăzută în art. 42 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ. Ea nu reprezintă însă un caz de incompatibilitate absolută, ci doar o prezumție legală relativă de imparțialitate. Art. 42 C.proc.civ. are caracter dispozitiv, cât timp art. 44 alin. (1) C.proc.civ. prevede că judecătorul aflat într-o situație de incompatibilitate poate fi recuzat de oricare dintre părți înainte de începerea oricărei dezbateri. Recuzarea nu este obligatorie, interesul ocrotit fiind unul privat, al părții din proces, care va aprecia dacă cere sau nu recuzarea judecătorului aflat într-una dintre situațiile prevăzute la art. 42 C.proc.civ. În cazul incompatibilității absolute, conform art. 45 C.proc.civ., judecătorul nu poate participa la judecată, chiar dacă nu s-a abținut ori nu a fost recuzat. În schimb, în cazurile prevăzute la art. 42 C.proc.civ., este necesară abținerea sau recuzarea judecătorului.

30. b

Răspuns corect: b) – a se vedea explicațiile de la varianta a).

Răspunsuri greșite: a) – conform art. 47 alin. (3) teza ultimă C.proc.civ., este inadmisibilă cererea de recuzare îndreptată împotriva aceluiași judecător, pentru același motiv de incompatibilitate. În cauză, prin prima cerere de recuzare s-a invocat exprimarea opiniei în problema de drept dedusă judecării în cuprinsul unei reviste de specialitate și al unui articol scris de judecător, publicat în acea revistă. Prin a doua cerere se invocă același motiv al exprimării opiniei, de data aceasta într-o lucrare de specialitate. Practic, motivul de recuzare este identic, și anume exprimarea opiniei în cadrul unui material redactat de judecător, adus la cunoștința publicului prin publicare. Prin derogare de la dispozițiile art. 50 C.proc.civ., ce constituie regula generală în materia soluționării cererii de recuzare, alin. (4) al art. 47 C.proc.civ. prevede că inadmisibilitatea se constată chiar de completul în fața căruia s-a formulat cererea de recuzare, cu participarea judecătorului recuzat. Ca atare, cererea de recuzare nu se va înainta altul complet, ci se va soluționa chiar de judecătorul recuzat;

c) – conform regulii generale cuprinse în art. 50 alin. (1) C.proc.civ., recuzarea se soluționează de un alt complet al instanței, în compunerea căruia nu poate intra judecătorul recuzat. Prin urmare, judecătorul cauzei nu ar putea admite el însuși cererea de recuzare, chiar dacă ar fi întemeiată. Excepția de la regulă vizează numai ipoteza inadmisibilității cererii de recuzare. Totodată, exprimarea unei opinii într-o revistă de specialitate sau într-o lucrare cu privire la o problemă de drept pe care judecătorul este chemat să o rezolve nu constituie temei de recuzare, neîncastrându-se în dispozițiile art. 42 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ. Textul se referă la exprimarea, în mod expres, a părerii cu privire la soluție în cauza care i-a revenit spre soluționare, și nu la exprimarea unei opinii teoretice.

31. a, c

Răspunsuri corecte: a) – potrivit art. 42 alin. (1) pct. 11 C.proc.civ., este incompatibil judecătorul care este soț sau rudă până la gradul patru inclusiv sau afin, după caz, cu un membru al completului de judecată. Conform art. 332 alin. (1) C.proc.civ., expertul poate fi recuzat pentru aceleași motive ca și judecătorul. În speță, soția expertului este rudă de gradul III cu judecătorul, astfel că expertul este afin de gradul III;

c) – fiind vorba de efectuarea de măsurători a unor loturi de teren învecinate, în vederea stabilirii liniei de hotar dintre proprietăți, unul dintre terenuri fiind proprietatea fratelui expertului, se poate naște în mod întemeiat îndoiala cu privire la imparțialitatea expertului, motivul de incompatibilitate fiind prevăzut de art. 42 alin. (1) pct. 13 C.proc.civ.

Răspuns greșit: a) – potrivit art. 192 alin. (1) C.proc.civ., ca regulă, se poate adresa instanței „orice persoană”, nefiind necesară o prevedere expresă care să permită aceasta pentru fiecare categorie de persoane.

130. b, c

Răspunsuri corecte: b) – art. 193 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ. impune ca dovada îndeplinirii procedurii prealabile să fie anexată cererii de chemare în judecată;

c) – sesizând instanța cu dezbateră succesoră pe calea unei cereri reconvenționale, pârâtul dobândește calitatea de reclamant în această cerere și, astfel, trebuie să se conformeze exigenței prevăzute de art. 193 alin. (3) C.proc.civ.

Răspuns greșit: a) – art. 193 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ. prevede că procedura prealabilă este obligatorie „dacă legea prevede în mod expres aceasta”, astfel încât, ca regulă, îndeplinirea procedurii prealabile nu este obligatorie, cu excepția cazurilor în care legea o impune în mod expres. De pildă, procedura *plângerii prealabile* prevăzută expres de art. 7 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, în sensul că „înainte de a se adresa instanței de contencios administrativ competente, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim printr-un act administrativ individual care i se adresează trebuie să solicite autorității publice emitente sau autorității ierarhic superioare, dacă aceasta există, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia” [pentru definiția *plângerii prealabile*, a se vedea art. 2 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 554/2004].

131. c

Răspuns corect: c) – cererea formulată în lipsa procedurii prealabile nu se respinge ca prematur formulată, ci ca inadmisibilă, având în vedere că prematuritatea evocă ipotezele în care dreptul invocat de reclamant nu este încă născut sau obligația corelativă nu este încă scadentă.

Răspunsuri greșite: a) – așa cum prevede art. 193 alin. (2) C.proc.civ., ca regulă, neîndeplinirea procedurii prealabile se invocă doar de către pârât, urmând ca, doar acolo unde legea prevede expres, instanța să o poată invoca din oficiu [e.g., cazul prevăzut de art. 193 alin. (3) C.proc.civ.]. Cu alte cuvinte, răspunsul grilei este greșit, întrucât posibilitatea invocării din oficiu este menționată ca regulă, însă, potrivit legii, aceasta constituie excepția;

b) – întrucât, în ipoteza grilei, nu este avută în vedere sesizarea instanței cu procedura dezbaterei succesorale – pentru a fi necesară încheierea emisă de notar conform art. 193 alin. (3) C.proc.civ. –, ci chiar anularea unui certificat de moștenitor emis de notar în cadrul unei proceduri succesorale notariale. Rațiunea exigenței impuse prin art. 193 alin. (3) C.proc.civ. este aceea ca reclamantul care sesizează instanța pentru dezbateră succesoră să facă dovada (prin încheierea emisă de notar privind verificarea evidențelor notariale) că anterior nu a fost dezbătută succesiunea respectivă în fața unui notar public.

132. b

Răspuns corect: b) – art. 194 lit. b) teza i C.proc.civ.

Răspunsuri greșite: a) – codul numeric personal al pârâtului va fi indicat doar „în măsura în care este cunoscut de reclamant” [art. 194 lit. a) teza a II-a C.proc.civ.];

c) – doar în cazurile în care legea prevede că pârâtul răspunde în scris la interogatoriu (e.g., interogatoriul luat persoanelor juridice conform art. 355 C.proc.civ.) acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată, conform art. art. 194 lit. e) teza a IV-a C.proc.civ. Dimpotrivă, când pârâtul este o persoană fizică, precum în ipoteza grilei, acesta este chemat la interogatoriu pentru a răspunde oral [afară de cazurile în care legea prevede altfel, precum cazul prevăzut de art. 336 C.proc.civ.], astfel încât, așa cum rezultă clar din art. 194 lit. e) teza a III-a C.proc.civ., interogatoriul nu va fi atașat cererii, ci se va solicita înfățișarea pârâtului (persoană fizică) de a se prezenta în instanță pentru a răspunde verbal la interogatoriu.